

TLU Haapsalu kolledži lõputööde juhend

TLÜ Haapsalu kolledži erialade lõputööde koostamise ja kaitsmise nõuded on sätestatud Tallinna Ülikooli õppekorralduse eeskirjas (edaspidi *ÕKE*), kehtestatud seanati määrusega 17.06.2019, peatükis 7 *Lõputöö kaitsmine ja lõpueksami sooritamine*.

1. Lõputööde astmed

1. Rakenduskõrghariduse lõputöö eesmärk on luua üliõpilasele luua võimalused erialase kirjandusega tutvumiseks ja mõtestamiseks, empiirilise uurimistöö läbiviimiseks, uurimistulemuste analüüsimiseks ja tulemuste vormistamiseks.

Lõputöö koostaja saavutab järgmised õpiväljundid:

- omab süvendatud teadmisi valitud valdkonnas;
- omab andmete kogumise ja algallikatega töötamise oskusi;
- oskab teooriat ja praktikat integreerida;
- kirjutab empiirilistel andmetel põhineva lõputöö;
- käsitöötehnoloogiate ja disaini eriala üliõpilane teostab praktilise töö loomevaldkonnas.

Lõputöö koostamise osaks on õppekavas kohustuslikud õppeained *HKL5100 Uurimistöö I (3EAP)* ja *HKL5101 Uurimistöö II (3EAP)*. Lõputöö maht on 6 EAP ja orienteeruvalt 25-40 lehekülge trükiteksti (kaasa arvatud tiitelleht, sisukord ja kokkuvõte). Allikate loetelu ja lisasid ei arvestata soovitusliku mahu sisse.

2. Magistritöö eesmärk on luua üliõpilasele võimalused iseseisva uurimistöö läbiviimiseks aktuaalsel erialaga seonduval teemal.

Magistritöö koostaja saavutab järgmised õpitulemused:

- oskab allikatesse kriitiliselt suhtuda ja akadeemilist uurimistööd kirjutada ja vormistada;
- omab valitud teemal süvendatud teadmisi ja oskab teema üle arutleda;
- analüüsib kogutud andmeid ja esitleb uurimistulemusi avalikul kaitsmisel.

Magistritöö koostamise osaks on õppekavas kohustuslik õppeaine *HKT7010.HK Uurimisseminar (6 EAP)*. Magistritöö maht on 24 EAP ja orienteeruvalt 35-50 lehekülge trükiteksti (kaasa arvatud tiitelleht, sisukord ja kokkuvõte). Allikate loetelu ja lisasid ei arvestata soovitusliku mahu sisse.

2. Lõputöö teema valik ja kinnitamine

1. Teema valikul ja juhendaja leidmisel on aktiivne osapool üliõpilane, kes pöördub juhendamise soovi ning lõputöö projektiga õppejõu poole. Töö teema ja juhendaja valikul on soovitatav konsulteerida õppekava kuraatori ja uurimistöö aine õppejõuga.

2. Lõputöö teema registreerimiseks esitab üliõpilane uurimistöo projekti üliõpilase nominaalse õppeaja eelviimasel semestril (ÕKE § 27 (3)).

3. Lõputöö juhendamine

Juhendaja ja üliõpilase ülesanded on reguleeritud ÕKE § 27.

1. Rakenduskõrghariduse lõputöö juhendaja omab töö valdkonnas vähemalt magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni või on valdkonnas tunnustatud praktik-ekspert.
2. Magistritöö juhendaja/retsenseerija täidab vähemalt ühte järgmistest nõuetest: 1) omab doktorikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni; 2) omab magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni ning vähemalt viieaastast teadus- ja arendustegevuse kogemust magistritöö valdkonnas; 3) omab magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni ning on oma kutsealal tunnustatud asjatundja.
3. Juhendamisest on õigus keelduda juhul, kui õppejõu õpetamiskoormus on täidetud või lõputöö teema ei kattu õppejõu uurimisvaldkonnaga.
4. Kui üliõpilase juhendaja ei ole ülikooli töötaja või kõrghariduse tasemeõppes õpetav isik, määrab akadeemilise üksuse direktor üliõpilasele ülikooli akadeemiliste töötajate seast kaasjuhendaja. Juhendaja ja üliõpilane lepivad kokku lõputöö koostamise ajakava.
5. Juhendaja ülesanded on:
 - abistada üliõpilast teema valikul, uurimisprobleemi sõnastamisel, meetodite valikul, teemakohase kirjanduse ja muude allikate valikul ning teadusliku usaldusväärse tagamisel;
 - kooskõlastada lõputöö koostamise tegevuskava, nõustada, juhendada ja konsulteerida üliõpilast lõputöö tegemise protsessis kõikidel etappidel;
 - kontrollida lõputöö vastavust sisulistele ja vormilistele nõuetele ning kinnitada allkirjaga nõuetele vastava lõputöö kaitsmisele lubamist.
6. Üliõpilase ülesanded lõputöö koostamisel on:
 - koostada lõputöö koostamise tegevuskava, otsida ja läbi töötada teemakohane kirjandus ning vormistada tulemused korrektseks lõputööks;
 - esitada lõputöö osad juhendajale lugemiseks ja kommenteerimiseks vastavalt kokkulepitud tegevuskavale;
 - esitada üksuse poolt määratud tähtajaks nõuetekohaselt vormistatud lõputöö.

7. Juhendajal ja üliõpilasel on õigus alatada koostöö lõpetamine erimeelsuste tõttu, esitades põhjendatud avalduse direktorile. Üliõpilasel on õigus valida uus juhendaja.

4. Lõputöö koostamine ja vormistamine

Rakenduskõrghariduse lõputöö struktuur

1. Tiitelleht
2. Sisukord - välja tuuakse kolme esimese tasandi pealkirjad.
3. Lühendid (vajadusel)
4. Sissejuhatus - teema aktuaalsuse, probleemi, eesmärgi, uurimisküsimuste/hüpoteeside, uurimismetoodika, teoreetiliste lähtekohade ja töö ülesehituse kirjeldus.
5. Teoreetiline taust - lühiülevaade olulistest teemakohastest käsitlustest ja uurimustest, tuginedes originaalallikatele. Vahendatud viiteid kasutatakse põhjendatud erijuhtudel.
6. Empiiriline uurimus -
 - a. Uurimuse eesmärk
 - b. Uurimisküsimused ja/või hüpoteesid - nende põhjendused koos viidetega varasematele uurimustele või teooriale
 - c. Meetod - kasutatud uurimismeetodi (sh. valimi, andmekogumisvahendi ja protseduuri) kirjeldus
 - d. Tulemused - uurimustulemuste üldine kirjeldus ja tulemuste esitamine uurimisküsimuste ja/või hüpoteeside kaupa. Vajadusel esitatakse andmeid tabelite ja/või joonistena.
7. Arutelu/järeldused - uurimuse tulemuste käsitlemine teoreetilise tausta ja varasemate uurimuste kontekstis, tulemuste usaldusvääruse, piirangute ning olulisuse väljatoomine koos autoripoolsete seisukohtadega edasise uurimise võimaluste kohta.
8. Kokkuvõte - lühikokkuvõtte töö peamistest tulemustest uurimisküsimuste/hüpoteeside ja eesmärgi täitmise kohta ning ettepanekud uurimistulemuste edasiarendamiseks.
9. *Summary* - uurimuse lühikokkuvõtte inglise keeles (üks lehekülg), mis peegeldab uurimuse eesmärke ja tulemusi.
10. Kasutatud kirjandus - loetelu kõigist töös viidatud materjalidest.
11. Lisad - töö mõistmiseks vajalikud täiendavad ja illustreerivad (nt andmekogumisvahendid, andmeanalüüsi tulemused, sh tabelid ja/või joonised, intervjuude tekstide näited, joonistused jms).

Magistritöö struktuur

1. Tiitelleht
2. Sisukord - välja tuuakse kolme esimese tasandi pealkirjad.
3. Lühendid (vajadusel)
4. Sissejuhatus - teema aktuaalsuse ja valiku põhjendus, probleemi tausta, eesmärgi ja uurimisküsimuste/hüpoteeside kirjeldus ning töö ülesehituse ülevaade.

5. Teoreetiline ülevaade - teoreetilistest kontseptsioonide, seisukohtade ja varasemate uurimistulemuste süntees, millest empiiriline uurimus lähtub. Sõnastatakse uurimisprobleem, töö eesmärk, uurimisküsimused või uurimisküsimused hüpoteesidega. Teoreetilises ülevaates käsitletakse tõenduspõhiseid originaallikaid, vahendatud viiteid kasutatakse vaid põhjendatud erijuhtudel. Eelretsenseerimata ja populaarteaduslikke allikaid kasutatakse vaid mõtete ja väidete illustreerimiseks.
6. Metoodika
 1. Uuringu disain ehk uurimistöö aeg, protsess, etapid, protseduurid, valikukriteeriumite põhjendus, andmekogumise meetodid, uurimisinstrumentide loetelu/ lühikirjeldus ja nende valiku põhimõtted, eetikanõuete tagamise protseduurid jm tegevused uuringu kvaliteedi tagamiseks uuringu kõikides etappides.
 2. Valim: valimi suurus ja kirjeldus, koostamise põhimõtted ja protseduurid.
 3. Andmeanalüüs - ülevaade andmetöötluse põhimõtetest ja analüüsimeetoditest ning andmeanalüüsiga seotud tegevused (sh nt kategooriate süsteem ja selle loomine).
7. Tulemused - analüüsi tulemused esitatakse süsteemselt uurimisküsimuste ja/või hüpoteeside kaupa. Tulemuste peatükis ei anta hinnanguid ega arutleta.
8. Arutelu - uurimistulemuste seostamine teoreetilises ülevaates käsitletud seisukohtade sh varasemate uurimustega. Peatükis esitatakse üldistused ja järeldused, uurimistöö tugevused ja piirangud, tulemuste olulisus, rakendamisvõimalused ja soovitusel jätku-uuringuteks.
9. Kokkuvõte - ülevaade tööst (kuni 1 lk). Kokkuvõttes esitatakse uurimistöö teema, uurimisprobleem, uurimise eesmärk, metoodika, olulisemad tulemused ja järeldused.
10. *Summary* - kokkuvõtte inglise keeles (kuni 1 lk).
11. Kasutatud kirjandus - loetelu kõigist töös viidatud materjalidest.
12. Lisad - töö mõistmiseks vajalikud täiendavad ja illustreerivad (nt andmekogumisvahendid, andmeanalüüsi tulemused, sh tabelid ja/või joonised, intervjuude tekstide näited, joonistused jms).

Tänapäevaste digivahendite, sh tehisintellekti rakenduste kasutamine lõputöö loomise protsessis on lubatud, kui üliõpilane toob selgelt välja oma autorsuse ning viitab nõuetekohaselt. Vt [TLÜ soovitusel tehisintellekti kasutamiseks](#)

Haapsalu kolledži lõputööde vormistamisel tuleb lähtuda juhendist [Üliõpilastööde vormistamisnõuded](#)

5. Lõputöö esitamine

Lõputöö kaitsmisele lubamise eeldused on reguleeritud ÕKE § 26 ja esitamise nõuded ÕKE § 27.

1. Lõputööde esitamise tähtajad kehtestatakse igal õppeaastal õppekavapõhiselt.
2. Lõputöö kaitsmisele lubamise eelduseks on õppekavaga sätestatud õppeainete (sh praktika) positiivne sooritamine, õppekava lõpetamistingimuste täitmine ja finantskohustuste puudumine ülikooli ees.

3. Üliõpilane esitab nõutud tähtjaks pdf-formaadis enda ja juhendaja poolt digitaalselt allkirjastatud lõputöö. Töö lisadesse kuuluvad mahukad failid (nt videod) esitatakse eraldi andmekandjal ning ei pea olema digitaalselt allkirjastatud.
4. Üliõpilane tõendab oma allkirjaga lõputöö vastavust eetikanõuetele ning annab loa lõputöö reprodutseerimiseks, üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ja kasutamiseks plagiaadituvastussüsteemis andmeallikana. Koos lõputööga esitatakse digitaalselt allkirjastatud vormikohane autorideklaratsioon ja lihtlitsents.

6. Lõputöö retsenseerimine

Nõuded retsensendile ja retsensendi ülesanded on reguleeritud ÕKE § 27.

1. Retsensent omab töö valdkonnas vähemalt magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni või on valdkonnas tunnustatud praktik-eksperit.
2. Retsensent toob retsensioonis välja põhjendatud seisukohad töö sisulise külje, autori saavutuste ja töös esinevate peamiste puuduste kohta lähtudes lõputööde retsenseerimisjuhendist.
3. Üliõpilasel on õigus tutvuda retsensiooniga hiljemalt üks tööpäev enne kaitsmist.

7. Lõputöö kaitsmine

Lõputöö kaitsmise kord on sätestatud ÕKE § 27. Lõputöö kaitsmine on üldjuhul avalik ja suulises vormis ning toimub kaitsmiskomisjoni ees.

1. Kaitsmine võib olla kinnine, kui lõputöö sisu avaldamine ei ole teistele isikutele kuuluvate autori varaliste õiguste, isikuandmete kaitse seaduse, riigi- või ärisaladuse või muu salastatud teabe tõttu võimalik. Kaitsmise kinniseks muutmise ja juurdepääsupiirangu kehtestab akadeemilise üksuse direktor korraldusega.
2. Kaitsmisel osalevad soovitavalt ka retsensent ja üliõpilase juhendaja. Kaitsmisprotseduuri läbiviimine videosilla kaudu on lubatud vaid erandjuhtudel üliõpilase poolt esitatud põhjendatud avalduse alusel. Otsuse teeb akadeemilise üksuse direktor kaitsmiskomisjoni esimehe ettepanekul.
3. Kaitsmisprotseduur:
 - 1) rakenduskõrghariduse lõputöö autori ettekanne 7 minutit ja magistrilõputöö puhul 10 min (teema, probleemi ja selle põhjenduse avamine, eesmärgi, lahendusteede ja tulemuste tutvustamine, järelduste ja soovitude esitamine);

- 2) retsensendi arvamus;
 - 3) diskussioon ja autori vastused retsensendi küsimustele;
 - 4) küsimused autorile;
 - 5) autori lõppsõna.
4. Lõputööd hindab kaitsmiskomisjon kinnisel koosolekul. Lõputööde kaitsmise tulemused tehakse üliõpilastele teatavaks üldjuhul samal päeval peale kaitsmiskomisjoni koosolekut.

8. 7. Plagiaadi vältimine

1. Plagiaat liigitatakse sõltuvalt selle raskusastmest tahtmatuks või tahtlikuks plagiaadiks. Tahtlikku plagiaati loetakse akadeemiliste tavade eiramiseks ning plagiaadijuhtumeid menetletakse ÕKE § 27 lõike 25 või 25¹ alusel.
2. Tahtmatuks plagiaadiks loetakse viitamisel esinevaid refereerimis- ja tsiteerimisvigu, mis ei ole põhimõttelist laadi.
3. Tahtlikuks plagiaadiks loetakse:
 - teadlikku teksti või selle lõikude sõna-sõnalist esitamist ilma autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - pisimuudatuste tegemist teise autori tekstis ja selle esitamist tsiteerimis- ja refereerimisnõudeid järgimata;
 - teise autori jooniste, tabelite, nende tõlgete või kohanduste esitamist ilma autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - teise autori arutluskäigu või ideede esitamist oma sõnadega autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - tekstilõikude või arutluskäikude võõrkeelsest allikast tõlkimist originaalallikale korrektselt viitamata.
4. Üliõpilane saab lõputöö kirjutamise ajal kontrollida ise oma töö vastavust viitamisnõuetele, kasutades selleks vabavarana kasutuses olevaid plagiaadituvastusprogramme. Lõputöö juhendaja (majavälise juhendaja puhul õppekava kuraator) kontrollib enne lõputöö kaitsmisele lubamise kinnitamist lõputööd plagiaadituvastussüsteemis.
5. Kaitsmiskomisjon võib lõputööga seonduva akadeemiliste tavade eiramisena käsitletava asjaolu tuvastamisel enne lõputöö kaitsmist keelduda üliõpilase lubamisest kaitsmisele. Mittelubamise aluseks on kirjalik tõendusmaterjal. Kaitsmiskomisjoni põhjendatud otsus üliõpilase kaitsmisele mittelubamise kohta vormistatakse kirjalikult ning tehakse üliõpilasele teatavaks hiljemalt üks tööpäev enne kaitsmist.